Indringend fysiek theater blijft hier en daar wat vlak

THEATER

HET JAAR VAN DE KREEFT

Door Toneelgroep Amsterdam

Gezien 26/3, Stadsschouwburg

Te zien 29/3-2/4 en 20-30/4, Stadsschouwburg

Boven het podium hangen zeventig opblaasbare mannelijke sekspoppen. Zeventig plastic erecties, als zeventig zwaarden van Damocles. De scenografie van Katrin Brack windt er geen doekjes om: seks brengt de personages bij elkaar en seks drijft hen vervolgens ook weer uit elkaar.

In de roman van Hugo Claus wordt een man (Pierre) op slag verliefd op een jongere vrouw (Toni). Hij valt voor haar tekortkomingen, haar lelijkheid ontroert hem. Na een korte periode elkaars minnaars te zijn, verlaat zij haar man voor hem. Maar nog voor de zomer aanbreekt, heeft zij hem weer verlaten.

De bewerking die regisseur Luk Perceval voor Toneelgroep Amsterdam maakte, is een montage van fysieke scènes over aantrekken en afstoten, korte dialogen en letterlijke fragmenten uit het boek. Het stel wordt gespeeld door Gijs Scholten van Aschat en Maria Kraakman. Een kinderfietsje symboliseert de voortdurende aanwezigheid van het kindje uit het vorige huwelijk van Toni, de almaar jengelende realiteit. Verder geen decor. Uitgestrekte leegte boven plastic lustobjecten.

De fysieke scènes zijn bij vlagen echt indringend: choreograaf Ted Stoffer zal bij de repetities nogal wat Kamasutrahandboeken hebben geraadpleegd en dat heeft lenige, esthetische choreografieën als resultaat. De beeldtaal is soms erg expliciet. Het aanstoten en afstoten is vaak behoorlijk letterlijk: ze duwen elkaar weg, scheppen afstand, om zich dan weer naar elkaar toe te trekken.

Het spel is soms even slepend als de relatie tussen deze twee mensen, en dat is niet altijd een aantrekkelijke kijkervaring. Kraakman speelt de jonge vrouw bij vlagen irritant drammerig en Scholten van Aschat blijft in eerste instantie erg onbeduidend. De schoonheid die hij haalt uit deze vrouw, die in alles zijn tegenpool is en met wie hij maar niet op één lijn komt, blijft door de louter fysieke insteek van deze voorstelling lang aan de vlakke kant. Bovendien maakt de manier waarop Scholten van Aschat de prozafragmenten declameert het stuk soms onnodig heilig. Waar is die banale alledaagsheid die het stuk met beide benen op de grond zet?

Daar staan fraaie vondsten tegenover. De scène waarin hij haar naakte lichaam omarmt en eindelijk onomwonden emotioneel wordt, is prachtig. De momenten waarop de fysieke scènes zich over het hele podium uitstrekken, sorteren een prachtige eenzaamheid. Dan laat Perceval, juist door de ruimte te nemen, het tweetal heel dichtbij komen.

Het spel van liefde en lust schiet constant heen en weer tussen een uitdagend en plezierig spelletje en een krampachtige, moeizame verplichting. Seks als onberekenbaar wapen in een strijd van liefde en verachting. Met uiteindelijk alleen verliezers.

Sander Janssens

Opblaaspoppen vormen het enige decor. FOTO SANNE PEPER